

csüsző.

CSÜSZŐS IDEJE: 1983-84.

TART.: A LÉPMLÉVÉSETI EGYESÜLET PROGRAMJA
ÉS MUNKATERVE

11 lap

FOLYÓIRATI MUTATÓ: KADOSVÁR

SAK MUTATÓ: XV B.

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

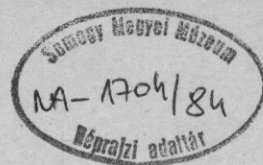

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRONS

ÁTVEVETVE A NA-95/84 -CI TÉTELE ALÓL.

A NÉPMŰVÉSZETI EGYESÜLET PROGRAMJA ÉS
AZ 1983-1984. évi MUNKATERVE

A hatvanas évek Magyarországon a konszolidáció éve. A politikai, gazdasági stabilizálódás a kulturális élet fellelendülését is magával hozta.

E fellelendülés eredményeként polgárjogot nyertek a különböző korszerű művészeti irányzatok és megindul az általános átértékelő, átértelmező folyamat. E folyamattal együtt megnő az érdeklődés a régi korok kultúrája és művészete iránt, így a hagyományos paraszti kultúra iránt is.

Az átértékelés eredményeként a népi kultúra, a népművészet értelmezése is módosul, új vonásokkal gazdagodik. Ez a folyamat egybeesik a falu átalakulásával, a hagyományos paraszti életforma megszűnésével. Az alkotóelemekre széteső tradicionális népművészet különböző formái a megváltozott körülmények között kétféle módon élnek tovább. Intézményesen, hivatásos művelői révén, mint az Állami Népi Együttes, vagy a népművészeti szövetkezetek, melyeknek elsőrendű céljuk a szórakoztatás, ill. az iparszerű kereskedelmi tevékenység; és öntevékenyen, egyéni alkotók vagy alkotócsoportok, szakkörök munkájában.

Ez utóbbi formát az amatőr művészeti tevékenység részeként főleg a közművelődési intézmények szervezik és patronálják. A népművészeti hagyományok megismertetésével az önkifejezéshez ajánlanak könnyen elsajátítható formát, a szabadidő eltöltésére tartalmaz lehetőséget, a magányos ember számára közösséget.

Közművelődésünk nagy érdeme, hogy a népzene és a néptánc mozgalmak mellett a hetvenes évek közepére a tárgyformáló népművészeti szakkörök /himző, faragó, fazekas, stb./ tevékenysége is mozgalommá szélesedett. Ennek a törekvésnek a Népművelési Intézet által szervezett tokaji nyári alkotótáborok és a Fiatalok Népművészeti Stúdiója voltak a terjesztői.

Mi jellemzi a kibontakozó mozgalmat? Annak felismerése, hogy:

- a népművészet kiemelkedő alkotásai egyenértékűek a képző- és iparművészeti produktumokkal, nemzeti kultúránk fontos részei, sajátos megnyilatkozásai,
- a népművészetben nem válik szét az ipar- és képzőművészet, hanem a mindennapok használatára létrehozott tárgyak, egyben eszmei, gondolati, esztétikai értékek hordozói;

- a népművészet kollektív művészet, alkotásai közhasznúak és a közös tevékenység során élménytadó közösségek szülehetnek,
- a népművészet egyszerű formái mindenki számára elsajátíthatók, így sokak számára nyújthatják az alkotás örömét,
- a népművészet műfajokra bontott formái a hagyományos kultúrában összefüggő rendszert, szemléleti egységet alkotnak, amelynek tudatosítása gazdagíthatja a mai alkotó munkáját is.

A népművészeti mozgalom legfontosabb vonása, hogy hagyományos közösségi kultúrát olyan modellnek tekintik, amely tanulsággal szolgálhat, segítséget adhat a szocialista kultúra újformáinak kialakításához, az egyéni alkotókészség kibontakoztatásához. A közművelődési intézmények szervezésében működő népművészeti szakkörök legfontosabb eredménye a szemléleti változás. A változás lényege, hogy a korábban általánosan érvényesülő disztárgy szuvenir bolti népművészet hatása csökken, s mind erőteljesebben hatnak a hagyományos népművészetet meghatározó szempontok: használhatóság, anyagszerűség és tiszta szerkezet. A szakkörök gyakorlati munkájának megszervezése nehezebb feladatnak bizonyult. Hiányoztak a megfelelő tárgyi és személyi feltételek. A szakemberhiányon a Népművelési Intézet által beindított szakkörvezető képzés próbált segíteni több - kevesebb sikerrel, de megfelelő műhelyek berendezése, anyagok, szerszámok beszerzése a legtöbb helyen megoldhatatlan volt. Ez főleg akkor vált nyilvánvalóvá, amikor a szakkörök egy része a közös munkára tért át. Ez a mozzanat, amellyel a faragószakkörök tulleptek a közművelődés nyújtotta lehetőségeken, kereteken, egyúttal megoldást is hozott: ez pedig a népművészeti alkotóműhelyek társadalmi összefogással, a megyék faragóinak, népművészeinek közreműködésével történő létrehozása, felépítése. Így épült elsőnek 1979-80-ban a velemi faragóház, és született meg egy komplex népművészeti műhely kialakításának terve. Ez a kezdeményezés - melyek előzménye a tokaji nyári táborok voltak. nemvárt lendületet adott a mozgalomnak. Az utóbbi években országszerte megkezdődött a népművészeti alkotóházak építése - többnyire intézmények segítségével és az alkotók összefogásával, társadalmi munkával. Sorra indultak az alkotóműhelyek felépítését, kialakítását tervező alkotótáborok:

- Zalaegerszeg /Zala m./ Kézművesek házána építése a Gébáti tó mellett, átadása: 1983. szeptember 25. A további terv komplex műhelyrendszer építése,

- Debrecen /Hajdu m./ a hosszupályi uti volt tanyai iskola Népművészeti Alkotóházzá történő átalakítása, berendezése. Elkészült 1983. nyarán.
- Kecskemét /Bács-Kiskun m./ a jakabszállási volt tanyasi iskola átalakítása, berendezése a fafaragó stúdió céljaira,
- Poroszló /Heves m./ A régi műemléképületek helyre állítása, átalakítása alkotóházzá. A munkát kezdték 1983. nyarán, az első ház már elkészült.
- Nyiregyháza /Szabolcs-Szatmár m./ műhelyek építése a népművészek és az üzemi dolgozók társadalmi munkájával a Muzeumfalu területén, a Muzeum támogatásával.
- Orfű /Baranya m./ az orfűi Malommúzeum területén lévő parasztház és pajta átalakítása műhellyé és közösségi téré, a megyei fafaragók részvételével /támogatja: a Janus-Pannonius Múzeum/. Átadva: 1983. augusztus 5.
- alkotóműhelyek építését, kialakítását tervezik Miskolcon, a XII. ker.-ben, és Békés megyében Békéscsaba mellett.

Az alkotóműhelyek társadalmi munkával és összefogással történő megépítése a 80-as években programmá szélesedett. Ennek a munkának összefogása, szervezése tette szükségessé az Egyesület-létrehozását.

A NÉPMŰVÉSZETI EGYESÜLET PROGRAMJA:

olyan alkotóműhelyek létrehozásának szorgalmazása, szervezése, ahol a különböző népművészeti szakterületen dolgozó szakkörök, egyéni alkotók együtt dolgozhatnak.

Fontosnak tartjuk, hogy a műhelyek társadalmi összefogással az alkotók közreműködésével épüljenek.

Létrehozásuk - a tapasztalatok szerint - háromféleképpen képzelhető el:

- építkezéssel /lehetőleg hagyományos stílusban és technológiával/ - technikával.
- átalakítással /elhagyott iskolák, vagy egyéb üres épületek műhelyekké való átalakítása/
- műemlék jellegű épületek vagy múzeumok tulajdonában lévő építmények - lehetőleg szabadtéri múzeumok területén - műhelyekké alakítása, berendezése.

A műhelyek szövő, faragó, kovács-fém megmunkáló, fazekas stb. mellett a munkák, alkotások bemutatására /esetenként értékesítésre/ alkalmas tervek kialakítását javasoljuk, ahol kiállítások, bemutatók, programok szervezhetőek, idegenforgalmi bemutatások céljaira is szolgálnak.

Javasoljuk a műhelyek mellett, azokkal együttműködő fogadók, kisvendéglők építését, berendezését, melyek többféle szerepet töltenek be:

- a fogadók berendezését, butorait, edényeit, textiliáit stb. a népművészeti szakköröket készítenénk, ezzel alkalom nyílna a különböző szakágakban dolgozók együttműködésére, egységes stílus és szemlélet kialakítására,
- a fogadók idegenforgalmi hasznosítása jövedelemhez juttatná a fenntartó intézményeket, a jövedelem egy része a műhelyek fenntartására lenne fordítható,
- főző tanfolyamok szervezhetőek a népművészeti szakkörök, tanfolyamokhoz hasonlóan, a sütés-főzés hagyományainak megismertetésére, felelevenítésére,
- a fogadók konyhája ellátná a műhelyekben dolgozókat.

Ennek a programnak a megvalósítása együttműködést feltételez közművelődési intézményekkel, tanácsai szervekkel, muzeumokkal, idegenforgalmi szervekkel stb.

A Népművészeti Egyesület tehát e munka és program szellemében határozta meg az Elnökség 1983-1985. évi munkatervét is, melyek az alábbi pontok közé csoportosulnak:

L. Komplex műhelyek létrehozásának feladatai:

1. A már megkezdett építkezések, műhelyberendezések munkájának szervezése, támogatása mellett fel kell kutatni minden megyében azokat a lehetőségeket, amelyek további műhelyek kialakítását teszik lehetővé, s felújítás, tatarozás, berendezés után biztosítják az alkotómunkát, a szakmai képzést- és továbbképzést, a munkák bemutatását, esetleg értékesítését.
2. A műhelyekben ki kell alakítani a céltudatos, szervezett munkát, a különböző szakágak együttműködését /szövő, komplex műhelyek, alkotóházak kialakítására még nincs lehetőség, támogatni kell a meglévő alkotó közösségeket, stúdiókat, szakköröket stb.

3. A megyei idegenforgalmi intézmények bevonásával /együttműködési szerződés/ lehetőség nyílik arra, hogy az idegenforgalmon keresztül mind nagyobb rétegek ismerkedjenek meg az Egyesülettel, a közönségi alkotómunkával, a bemutatott kismesterségekkel, valamint az elkészített alkotásokkal, melyek értékesítéséről az együttműködési szerződésben ki kell térni.
4. Ahol komplex alkotóműhelyek kialakítására nincs lehetőség, ott a muzeumok nyújtotta lehetőségeket - meglévő helyiségekben, épületekben kialakítható - berendezhető - házakban stb. célszerű kihasználni, s e célból felvenni a kapcsolatot a fenti intézményekkel.

II: Szervezeti élet kialakításának feladatai:

1. A jelenlegi vezetőségek összetételét a beállt változások miatt felül kell vizsgálni. Ahol szükséges, ott személycserét kell végrehajtani, s a vezetőségeket kooptálásokkal kiegészíteni.
2. Szorgalmazzuk a megyei szervezeteken belüli munkamegosztást, a feladatok konkrét megfogalmazását.
3. A megyei szervezetek munkatervét a program alapján kell elkészíteni, s éves munkájukat időszakos ellenőrzéssel segítjük.
4. Az Egyesület létszámának növelése érdekében tovább kell folytatni a tagtoborzást, főleg az ifjúság körében. Ennek lehetőségei: kapcsolat felvétele az iskolákkal, ifjúsági szervezetekkel stb.
5. A megyei szervezetek információs hálózatának kialakításával igyekszünk biztosítani a szervezetek és a tagság állandó, élő kapcsolatának kialakítását.
6. Biztosítjuk az Egyesület, valamint a megyei szervezetek szervezeti kereteinek, tervszerű és folyamatos kialakítását.
7. Céljaink megvalósításához szükséges Egyesület helyi és országos kapcsolatainak kialakítása, kibővítése, pl. megyei szervezetek és intézmények közötti kapcsolat bővítése stb.
8. Szorgalmazzuk az elnökség állásfoglalásának megvalósítását különös tekintettel a határidőkre.

III. Feladataink a szak, szakági bizottságok munkájának beindításában:

1. A szak és a szakági bizottságok megalakítását, valamint a vezetőségek megválasztását követőleg fő feladat a munkatervek elkészítése, ill. a feladatok megosztása.
2. Az elkészített bizottsági programokat és éves munkatervet a megyei szervezetekhez megküldjük, a bizottságok munkáját koordináljuk.
3. A végzett munkáról, adódó problémákról az Elnökséget rendszeresen kell tájékoztatni.

IV. Működési feltételek kialakításának feladatai:

1. Az anyagbeszerzési gondok megoldására új kapcsolatokat kell kiépíteni, elsősorban olyan üzemekkel és gyárakkal, amelyek termelői áron tudják biztosítani az anyagokat. Ezekről a lehetőségekről jegyzékben értékesítjük a megyei szervezeteket.
2. A műhelyfelszerelések - szerszámok, eszközök - beszerzését lehetőleg megyén belül kell megoldani, a beszerzési lehetőségekről tájékoztatni kell a többi megyei szervezetet is.

V. Az 1983-84. évi munkatervi feladatok:

1. Kiállítások, bemutatók szervezése:

Szorgalmazzuk, hogy a tagság lezsűrizett alkotásait időszakosan kiállítsuk, ezért az üzemeltető és fenntartó szervekkel, intézményekkel - pl.: Szabadidő Központ Bp. Almássy tér stb. a kapcsolatot felvesszük, s lehetőség szerint a kiállítások szervezésébe, lebonyolításába bevonjuk őket. 1984. májusában Budapesten csontszaru kiállítást szervezünk.

Határidő: folyamatos

2. A megyei szervezetek közreműködésével - az egyesületi és megyei szervezetek feladatainak megvalósítására - pályázatokat írunk ki, pl.: Szabolcs-Szatmár megye "Sétáló utca" berendezése, HOKEDLI stb.

3. Szobajátékokra /természetes anyagból kivitelezett/, valamint köztérre és zárt térbe szánt játszótér tervekre elkészítjük a pályázati kiírást, s megküldjük a megyei szervezetek részére.

Határidő: 1983. augusztus 10.
Felelős: Titkárság

4. A Fiatalok Népművészeti Stúdiója hagyományainak ápolása, valamint az Egyesület feladatainak megoldása érdekében megalakítjuk a Budapest II. területi szervezetét.

Határidő: 1983. október 31.
Felelős: Titkárság

5. Kiemelt feladatunk a tagsági könyvek ünnepélyes átadása a megyei szervezetek közgyűlésein.

Javaslatot készítünk műsoros ünnepség forgatókönyvének elkészítésére.

Határidő: 1983. november 30.
Felelős: Titkárság, megyei szerv.

6. Kezdeményezzük a kiadványok, szakmai leírások, vitaanyagok stb. folyamatos elkészítését, valamint ezek megküldését, - a tagság részére.

Határidő: folyamatos
Felelős: Titkárság, megyei szerv.

7. A Szentendrei Szabadtéri Múzeum és a Népművészeti Egyesület együttműködési szerződése alapján - a beütemezett időre - biztosítjuk a kismesterségeket bemutató tagjainkat.

Határidő: kiírás szerint
Felelős: Titkárság

8. A PRO-KONTRA GM és a Népművészeti Egyesület szerződése alapján kiküldött "Mintadarab" pályázati felhívásra jelentkezők anyagát zsűrizzük, majd az elfogadott alkotásokat mintadarabként a GM részére átadjuk.

További együttműködésről - jogi, pénzügyi stb. - tárgyalást folytatunk.

Határidő : folyamatos
Felelős: Titkárság

9. TAVASZI FESZTIVÁL rendezvények egyesületi feladatai:

A./ A Fesztivál Népművészeti Kiállítására pályázatot irunk ki. A pályázat nyilvános, azon részt vehet minden egyesületi tag - akiknek tárgyai a kereskedelmi forgalomból nem ismeretek - /nem megvásárolt/.

Pályázni lehet egyénileg, csoportosan, egy és több alkalommal is.

A pályázat célja a magyar népművészet hagyományainak, motívumkincsének felhasználásával minden olyan népművészeti alkotás készítése, melyek mind művészi, mind használati szempontból megfelelnek a mai igényeknek. Az elfogadott alkotásokat a BNV területén 1984. március 10-20 a között kiállítjuk.

Határidő:

a pályázat elkészítésére, kiküldésére 1983.nov.30.
pályázat beküldése 1984.febr.20.
zsűrizés: márc.1.

Felelős: Titkárság

megyei szervezetek vezetőségei

B./ A kirakodó vásár /Sportcsrnok/ hagyományai alapján pályázatot irunk ki a vásáron való részvételre.

A pályázat szabályozza a részvételi feltételeket s a vásározás ütemtervét is.

Határidő:

a pályázat elkészítésének 1984. jan. 31.
egyeztetés a rendezőkkel febr. 10.
visszajelzés a pályázóknak febr. 20.

10. A JÁTSZÓTÉRI PROGRAM feladatai:

A./ A játszótéri pályázatra beküldött anyagokból dokumentációt állítunk össze, melyben szerepeltetjük a már elkészült játszótérek terveit, műszaki leírásokat, valamint a játszótéri grafikákat is.

Az elkészült anyagot nyomdailag sokszorosítjuk, majd megküldjük a megyei szervezetek részére.

Határidő: 1984. június 30.

Felelős: Titkárság

B./ Az egységes szabályozók kiadásához biztosítjuk az egyes játszótéri elemek elkészítésének költségvetési, gazdasági számításait, s az elkészült anyagot megküldjük a megyei szervezetek részére.

Határidő: 1984. március 1.

11. EGYÉB FELADATOK:

1. Biztosítjuk, hogy a megyei szervezeteknél megalakuljanak a művészeti bizottságok azzal a céllal, hogy a megyei alkotásokat szakmailag véleményezzék.

Elkészítjük a feladataik elvégzéséhez szükséges működési szabályzatot.

Ezt követően megalakítjuk az Országos Művészeti Bizottságot - a megyei szervezetek javaslatai alapján.

Határidő:

megyei bizottság megalakítása	1984. jan. 31.
országos " " "	1984. febr. 10.

12. Az egyesületi tagság anyagi és erkölcsi megbecsülésének növelése érdekében - a megyei szervezetek javaslatait figyelembe véve - szorgalmazzuk, hogy minél több tagtársunk részesüljön elismerésben.

Ennek érdekében elkészítjük a belső kitüntetési, elismerési javaslati rendszert, Egyesületi Plakettet adományozunk, és kérvényezzük a tagság számára adományozható kitüntetés alapítását, valamint a meglévő kitüntetések adományozására javaslatot teszünk.

Határidő: 1984. július 31.
Felelős: Titkárság

13. Debrecenben két évenként megrendezésre kerülő Bartók Béla Kórus-fesztivál idejére pályázatot hirdetünk meg "Népi hangszerek készítése és bemutatása" címmel.

Felelős: Hajdu-Bihar megye vezetősége

14. Megszervezzük az Egyesület mellett működő jogi tanácsadó szolgálatot.

Határidő: 1984. május 31.
Felelős: munkabizottság

15. Törekednünk kell az Egyesület céljainak leginkább megfelelő szervezeti keretek és tevékenységi formák kialakítására, ill. megerősítésére.

Ennek érdekében javaslatot készítünk az Egyesület működésének, döntéshozókészítő munkájának javítására.

Kidolgozandó, hogy az Elnökség, a megyei szervezetek vezetői, a munkabizottságok milyen kérdésekben és hogyan vehetnek részt a feladatok elvégzésében.

Határidő: 1984. március 31.

Felelős: Titkárság

16. Az állami és társadalmi szervekkel, társegyesületekkel meglévő kapcsolatot tovább szélesítjük.

Együttműködési szerződés forma-tervezetet készítünk, amit megküldünk a megyei szervezeteknek.

Határidő: 1984. február 15.

Felelős: Titkárság

17. Tagnyilvántartásunk korszerűsítésére az információs adatbank kiépítése, megvalósítása érdekében a teljes személyi anyagot ROBOTRON nyilvántartásba vesszük.

A kódolás után a jelentkezési lapokat a megyei szervezetek részére megküldjük, ahol alap nyilvántartást vezetnek a tagokról.

Határidő: 1984. február 1.

Felelős: Titkárság

18. Javaslatot készítünk elő a Művelődési Minisztérium felé, hogy 1985. évben esedékes VII. Országos Népművészeti Kiállítás-nemzetközi /szocialista/ jellegű rendezvény legyen.

Helyének Budapestet javasoljuk.

Határidő: 1984. szeptember 30.

Felelős: Titkárság

19. Megteremtjük a feltételeit a nemzetközi kapcsolatok tartalmas felvételéhez.

Határidő: folyamatos

20. Az elnökségi ülések ütemezése:

1984. március, október

NÉPMŰVÉSZETI EGYESÜLET
ELNÖKSÉGE

Kiadó: a Népművészeti Egyesület Titkársága

Felelős szerkesztő: Petrás György

Készült: a Népművelési Intézet házi nyomdájában
500 példányban, 1983. októberében

Vezető: Fazekas Gábor